

המחברות של מרתה

חלק ראשון

מרתה

חורף

1.

החברות ההונגריות שלה קראו לה מרתושקם, אבל שמה היה מרתה. מרתה קראוס. כך הציגה את עצמה במפגש הבוקר הראשון שלה עם שאר המטופלים במחלקה לבריאות הנפש בבית החולים שבחיפה. היא הגיעה לשם בחורף בגלל מה שאובחן כדיכאון עמוק והשתחררה לקראת סוף הקיץ. במשך החודשים ששהתה במחלקה משהו השתנה, וכשעזבה הרגישה שהנה, הנה היא מוצאת את החיים שלה. מפגש הבוקר היה חלק מתכנית הטיפוליים שהנהיג הפסיכיאטר ד"ר הרמן נוימן, מנהל המחלקה. תפיסתו הטיפולית הייתה הומניסטית, כפי שכינו זאת אז, והתבססה על שיחות עם החולים ועידוד היצירתיות. הוא האמין בהשפעתם המיטיבה של מפגשי הבוקר גם אם החולים היו מסוגרים בתוך עצמם, משוקעים בכיסאותיהם. משהו מהקול המדבר של המנחה, כך הניח, יגיע אליהם ויעורר תהודה. ד"ר נוימן גם סבר שמפגשים אלה מקלים על הסתגלות החולים לשהותם במחלקה, וזה, בסופו של דבר, ישפיע לטובה על תהליך הטיפול.

מרתה נכנסה לחדר שבו כבר ישבו שותקים וכבדים כמה מהחולים, מבחינה בכפות רגליים שמכות במהירות ברצפת החדר, בברכיים רועדות, בעיניים בוהות, ופחד גדול עצר את נשימתה. משוגעים, אמרה לעצמה אך מיד תיקנה, מסכנים. אלוהים אדירים, איך תוכל להיות כאן? מה יקרה לה? כך לבדה, רחוקה ממורדך. היא גררה את רגליה והתקדמה לכיוון אחד הכיסאות כשהבחינה בזרוע מתנפנת שסימנה לה להתקרב. היא זיהתה את דינה, שכנתה לחדר, וחיכה אליה קלות. הן כבר נפגשו בערב הקודם, הערב הראשון שלה במחלקה, ומרתה קלטה מיד שדינה היא "בסדר" ושהיא תוכל להסתדר אתה. זה עודד אותה. דינה חיכה אליה בחזרה והמשיכה לסמן לה את הכיסא הריק לידה, ומרתה חשה חמימות. לא הכול סביב זר ומאיים. היא עברה בין שורות הכיסאות והתיישבה לידה, מצמצמת את עצמה על מושב הכיסא. דינה חיכה אליה שוב, אבל כשהביטה סביב על כל האנשים הלא מוכרים אנחת ייאוש פרצה ממנה. החדר הפחיד אותה.

התקפות פחד מעין אלה תקפו אותה בשנים האחרונות. פחות ופחות הצליחה להתמודד עם המתח שִׁלְפָת אותה בבטנה כששהתה בחברה של אנשים זרים, במקומות זרים, לעתים עד כדי פאניקה וקוצר נשימה. מבטים שנשלחו לעברה, פנים זרות שהתבוננו בה, גרמו לה להתכווץ, הציפו בה רגשות של אשמה לא ברורה ופחד. פחד שיציפו אותה זיכרונות שהצליחה להשתיק. היא לא יכלה לעשות שום דבר בעניין הזה והפיתרון היחיד שמצאה היה להמעיט ביציאות מהבית. הבית היה מקום בטוח, שם יכולה הייתה לשמור על עצמה מפני האימה המשתקת שארבה לה, כך הרגישה, בכל מקום, בכל זמן, ללא הרף. שגרת המרחב והזמן של הבית הקלה. היא תפרה, אפתה לחם, הכינה גבינות, גידלה עשבי תיבול, בישלה אוכל מעודן וסרגה סוודרים לפי דוגמאות מסובכות מז'ורנל סריגה שוויצרי. מאוחר יותר היא ביקשה מכונת סריגה והתחילה לסרוג גם לחברות ואפילו תמורת תשלום. הדברים שסרגה היו צבעוניים, מעוטרים בדוגמאות מסובכות של ג'אקרד, שהעידו על טעמה הטוב, על כשרונה לצרף צירופים מקוריים ולא שגרתיים בין גוונים, צבעים ודוגמאות, על

תשוקה שהייתה בה, על יכולתה לשמוח. תכונה זו בלטה בילדותה. אותה תשוקה לחיים, סקרנות והעזה, אך גם רגישות מופרזת, פגיעות וחולשה. היה לה אופי סוער שטלטל אותה מעלה ומטה. היא יכולה הייתה להיות חצופה, מעיזה, סרבנית לוחמת ללא חת, ובה בעת נטולת ביטחון עצמי, נעלבת ופגועה עד כדי שיתוק, מלאה בשמחת חיים, אך גם עגומה, מופנמת ומובסת. בילדותה זה יכול היה לקרות בגלל זוטות. שמלה שלא הורשתה ללבוש או נעליים שרצתה לנעול בעיתוי לא מתאים היו גורמים לה לפרוץ בבכי מר שנמשך שעות, עד לאפיסת כוחות. הדיכאון שבגללו הגיעה למחלקה, לא היה עניין של זוטות. מאז מה שקרה, מרתה נותרה פגועה, פוחדת מפגיעה שתגיע, גם כששמחה.

בבית כיוונה את כל כולה למורדי ולשני ילדיהם נעמי ומיכאל, מנסה להלך בין הקווים, לדייק, להציל אותם ממה שהמשיך והרס אותה מבפנים. כשהילדים גדלו, המחשבה על האפשרות שהם יעזבו את הבית, הייתה עוד איום בלתי נסבל. בארוחות הערב, הזמן שפעם היה של ארבעתם, מצאה את עצמה יותר ויותר לבדה מול מורדי. נעמי ומיכאל כבר חיו על רצועת זמן אחרת. למורדי ולה הייתה פרה-היסטוריה משותפת. אז, אמנם, הם היו מאוהבים עד כלות, הם נשאו מאהבה, אבל גם כמי שנידונו לאחוז זה בזה בכדי להמשיך הלאה. מורדי אכן המשיך, הוא הצליח להתחיל מחדש, לשכוח, להדק סביבו חומות. היא לא. כל הזמן על חבל דק, מסוכן להתקדם, אך אי אפשר לסגת, צריך לשמור על שיווי המשקל, להישאר במקום ולא לנפול. אבל היא נפלה. החבל נקרע, והיא נפלה.

זה קרה פתאום. היא ישבה והמתינה בתור לרופא בקופת החולים, מתבוננת באישה שישבה מולה. פניה נראו מוכרות. היא המשיכה להביט בפנים שהלכו והתבררו לה, ואז כמו מכת ברק הזיכרון הבלתי. היא מכירה את האישה הזאת, היא זוכרת את המקום שבו נפגשו ואת מה שקרה שם. זכרה את הגוף הזה, שעכשיו היה כבד ושמוט על ספסל המתנה, אבל אז הוא היה צעיר וחסון ויהיר. אז האישה הזאת לבשה מדים אפורים הדוקים לגופה הדק, לא סמרטוט ישן וקרוע כמוהו, שערה הבלונדיני היה אסוף לפקעת גדולה לראשה, וחשף עורף דק וארוך. עיניה הקרות ננעצו בה, כשעמדה רועדת וקירחת כמו כולן ברחבת המסדרים, ממתניות לביקורת, לספירה, לרע מכול. בבת אחת הכול צף, כמו בועת אוויר שהשתחררה מקרקע בוצית הנוסקת אל פני המים. האישה, שהבחינה במבטה המבועת של מרתה שננעץ בה, השפילה את עיניה, קמה ויצאה. מאוחר מדי. הזיכרון כבר החל מפלח את התודעה כחץ מורעל. מרתה חשה את הזחילה האיטית של החרדה מכפות הרגליים אל הלב, שהפסיק לפעום, והתמוטטה. היא לא זכרה שהכניסו אותה בבהילות לחדר האחות וניסו להשיב את רוחה. היא לא זכרה את שאלותיו של הרופא "מרתה, מה קרה? מרתה?" היא לא זכרה את המלמולים שלה "זאת היא... אני בטוחה... זאת היא..." הרופא נתן לה זריקת הרגעה והיא שקעה לתוך שינה עמוקה. אחר כך כבר לא יכולה הייתה להמשיך לשכוח ולחיות. הזיכרון לא הרפה והיא לא הייתה מסוגלת יותר לשגרת החיים. עצב עמוק ואפל כיסה אותה, גרר אותה מטה, כמו שתמיד ידעה ופחדה שיקרה.

הרופא בקופת החולים המליץ על אשפוז במחלקה לבריאות הנפש והפנה אותה למחלקה הפסיכיאטרית בבית חולים בחיפה. מורדי הביא אותה לשם. לא הייתה ברירה. הוא לקח את הרכב מהעבודה, והם נסעו שותקים. השמים היו קודרים, וגשם דק ירד כסיכות. מורדי הפעיל את המגבים. מרתה בהתה בתנועתם הנמרצת מצד לצד, גורפים את המים שזרמו על פני החלון שוב ושוב. אני נוסעת לבית חולים למשוגעים, חשבה. מרתה לא הייתה אישה בריאה, ומאז שהסתיימה המלחמה, כבר ביקרה כמה פעמים בבתי חולים. הפעם הראשונה הייתה בבודפשט, מיד אחרי השחרור. שחרור, כך קראו לזה. היא אושפזה בבית

חולים, כמו רבים מאלה שהצליחו לא למות במחנות, אך לא הצליחו להמשיך לחיות כשהשערים נפתחו. בשנים שאחר כך היו עוד כמה אשפוזים בגלל חולשות, כאבי ראש, לחץ דם גבוה. בעיות הבריאות השונות אילצו אותה לשלוח את הילדים לאחותה כדי שתוכל להתאושש, אבל אף פעם לא בית חולים לחולי נפש. היא לא מטורפת. היא הייתה עצובה, מוצפת בצער שהמשיך וחדר לתוכה עם כל שאיפה ושאיפה, נספג בכל תאי גופה. הכביש התפתל ומורדי האט בסיבובים, אבל תחושת הבחילה הלכה וגדלה. מרתה ביקשה ממורדי שיעצור לרגע, פתחה את דלת המכונית, הרכינה את ראשה החוצה והקיאה את ארוחת הבוקר. הגשם הרטיב את שערותיה ואת פניה ולא היה אפשר להבחין בדמעות.

רחבת החנייה של בית החולים הייתה מוצפת בשלוליות גדולות של מים, ומורדי חיפש מקום שאפשר יהיה לצאת מהאוטו מבלי להרטיב את הנעליים. גשם המשיך לטפטף, והם החלו ללכת לכיוון המחלקה, שהייתה בצד המרוחק של מתחם בית החולים. כשעברו בשטח הפתוח היא הריחה את הים ושמעה את רעש הגלים שחבטו בחוף. במרחק-מה מהם הבחינה בזרועות מנופים ובירכתיים של אוניות. זה הנמל ההוא. היא לא רצתה לחשוב על מה שקרה שם כשהגיעו, והאיש הקרוב, האהוב והמגן שלה נלקח, נעלם. היא לא הבינה מה קורה, אבל אז זורקה הייתה שם. אחותה הקטנה באה לקבל אותה, דאגה לה. היוצרות התהפכו. בימים ההם היא דאגה לזורקה הצעירה ושמרה עליה, על שתיהן. מורדי החזיק במטרייה ביד אחת ובידו השנייה אחז במזוודה של מרתה, שהתכווצה לעברו. הקרבה של גופו הזכירה לה אפשרות עמומה של ביטחון, אבל כשנכנסו מבעד לדלת הרחבה הציף אותה שוב אותו פחד מוות משתק. הגוף שלה זכר את האימה, והנשימה קפאה, כמו אז.

"דושיצ'קה", לחש מורדי, "יהיה בסדר. הכול יהיה בסדר. את תראי, יטפלו בך כאן טוב ואת תתחזקי ותבריא ותחזרי הביתה. אל תדאגי."

"כן", לחשה חזרה, "אני מקווה." נדמה היה לה שרעד עבר בקולו.

הם ניגשו למשרד הקבלה. אחות עסוקה סימנה להם לשבת, ממשיכה לעיין עוד כמה דקות בניירות שהיו מגובבים על שולחנה.

"כן, מי אתם?" הביטה במרתה.

"מרתה קראוס", השיב מורדי ומרתה הנהנה בראשה.

"קראוס מרתה", אמרה האחות וחיפשה ברשימה שלפניה. "או, הנה מצאתי. אז את מרתה קראוס?"

"כן", השיב מורדי.

"מי אתה?" שאלה האחות.

"בעלה", השיב. "אני מלווה אותה. קיבלנו הפנייה לאשפוז. הנה", הגיש לה מעטפה ששלף מכיס המקטורן שלו.

האחות פתחה את המכתב ועיניה חלפו ביעף על הכתוב.

"כן, בסדר, אני רואה," הרימה את מבטה אל מרתה, "אנחנו נעשה את רישום הכניסה ואחר כך אקח אותך לחדר שלך. זה ייקח כמה דקות. יש פרוצדורה, את מבינה..."

האחות החלה למלא טופס, מדי פעם שאלה פרטים - שם, תאריך לידה, כתובת, מצב משפחתי, סיבת האשפוז... מורדי ענה על כל השאלות מרתה ישבה לידו שותקת. כמה יעילה האחות הזאת, חשבה לעצמה, לא מצליחה להחליט אם היא נחמדה. את העבודה שלה היא עושה כמו שצריך. הייתי רוצה שתחייך קצת. כן, היה טוב אם הייתה מחייכת קצת. היא עקבה אחרי העט שרץ על הטופס, רושם באותיות גדולות את כל הפרטים, התבוננה באצבעות היד העבות שלפתו אותו בכוח, בזרוע החזקה והמלאה, בפנים המרוכזות.

"מצוין," אמרה האחות, "סיימנו עם זה. מה שנשאר זה להיכנס למחלקה וזה גם הזמן להיפרד," פנתה למורדי.

"אבל..." מרתה התכווצה במקומה והביטה אל מורדי בעיניים מבוהלות.

"אני... אני יכול ללוות אותה?" שאל מורדי. "אני חושב שכדאי שאסחב את המזוודה שלה לחדר. היא קצת כבדה."

"אנחנו מעדיפים שלא," אמרה האחות, "אלה הנהלים של אשפוז ראשון. כבר נסתדר עם המזוודה."

מבוהלת, תהתה מרתה מי הם ה"אנחנו" האלה ולמה היא מדברת על אשפוז ראשון? האם זוהי רק התחלה שאחריה יהיו עוד ועוד אשפוזים? כמה פעמים? מה יהיה עם הילדים? חיוורת הביטה שוב במורדי. מאז ומתמיד היה איתה, המחשבה להישאר כאן לבד בלעדיו הטילה עליה פחד נורא שמחק אותה. מורדי קם מהכיסא והניח עליו את המזוודה. מרתה נעמדה אף היא. מורדי הקיף את הכיסא, ניגש אליה וחיבק אותה חזק. היא נשארה עומדת בין זרועותיו, זרועותיה שמוטות וכבדות, מרגישה את חום גופו, את כוחו, תהתה מה יהיה עכשיו.

"דושיצ'קה, אני הולך עכשיו. אל תדאגי בבקשה, תראי שזה יהיה בסדר. זה מקום טוב והם יודעים מה צריך לעשות במקרים כאלה..."

"אבל מיכאל... ונעמי... מה יהיה?" הבכי כבר היה בקולה.

"דושי, כבר דיברנו על זה. יהיה בסדר. הם לא תינוקות, גם ככה הם כבר עם חצי רגל בחוץ."

"לא, לא חצי רגל," ניסתה למחות, "הם..." רצתה לומר משהו וויתרה.

"דושיצ'קה, יהיה בסדר, את תראי. כאן זה מקום טוב. אני אהיה בקשר טלפוני עם הרופא ואבוא לבקר ברגע שאוכל."

"כן," המשיכה מרתה נכנעת, אבודה, "בסדר, יהיה בסדר..."

זרועותיה נשארו שמוטות וכבדות לצדי גופה כשמורדי נשק לה על מצחה. אחר כך יצא מהמשרד ופסע לאט לכיוון דלת היציאה. מרתה הביטה בו מתרחק מבעד לחלון המשרד ואמרה לעצמה בבהלה "מורדי!!"

זהו... אני לבד. בנז'ה מוי, מה יהיה? דָרְהָה מְטָקָה שלי.¹ היא נשארה עומדת כמו מצפה לנחשול שיגרוף אותה, לאסון שיקרה, אבל כלום לא קרה. תחושת הנטישה, שהייתה אוחזת בה לעתים בבקרים כשמצאה את עצמה לבד אחרי המולת הבוקר ואחרי שמורדי יצא ליום עבודה ונעמי ומיכאל יצאו לבית הספר, לא תקפה אותה עכשיו. מרתה פנתה בדאגה לאחות שקיבלה אותם במבט שואל וראתה את החיוך המלאכותי שלה.

"שבי, פקדה עליה, "שבי שוב. תקשיבי, בעלך צודק. זה מקום טוב ואנשים שמגיעים לכאן מבריאים... בדרך כלל הם מבריאים. בכל אופן כשחולים צריך רופא, נכון או לא? ראי, אני נותנת לך דף מודפס עם סדר היום של המחלקה. זה לא ממש מסובך. כולם כאן פועלים עם סדר היום הזה. את תביני מהר מאוד ותתמצאי בקלות. את נראית לי אינטליגנטית, ובכל מקרה זו מחלקה קטנה. לא צריך להיות גאון," הציצה בחיוך למרתה, אבל את מרתה זה לא הצחיק. "הארוחות מוגשות בחדר האוכל הקטן שלנו," המשיכה, "את תראי, הכול כתוב כאן."

מרתה לקחה לידיה את הדף ובהתה במילים שכיסו אותו, רשימות. ארוחת בוקר בשעה שבע, צהריים בשעה אחת וארוחת ערב בשש וחצי. האחות הביטה בתנועותיה האיטיות ולקחה מידיה את הדף.

"הנה כאן, זו רשימת הפעילויות במחלקה. יש לנו מבחר די נחמד של פעילויות יצירתיות והאנשים בוחרים על פי ראות עיניהם. איך שמוצא חן בעיניהם," הסבירה. "לגבי הטיפול שלך, אז ככה: מחר בבוקר אחרי המפגש של כל המאושפזים כאן, תפגשי את מנהל המחלקה, ד"ר נוימן. הוא ישוחח איתך ויחליט על התחום הזה, כלומר הוא יחליט מי יטפל בך. אל תדאגי, הוא יודע בדיוק מה הוא עושה. עכשיו נעשה כמה בדיקות ראשונות, לראות שהכול בסדר."

האחות קמה וניגשה למרתה, נטלה יד אחת, הניחה שלוש אצבעות על שורש כף היד והקשיבה לדופק כשמבטה אל השעון התלוי על הקיר. אחר כך רשמה דבר-מה בדף שלפניה. "זה די בסדר, בהתחשב במצב, חייכה קלות, "עכשיו, הרימי את השרוול ונמדוד לחץ דם."

מרתה נבהלה והרגישה איך פעימות לבה מאיצות, היא הפשילה את השרוול השמאלי. טבעת המתכת הייתה קרה והאחות ניפחה את חגורת הבד שהלכה והתהדקה סביב זרועה. כששחררה את כדור הגומי השחור והלחץ הלך ופחת, מרתה נאנחה קלות, שמחה לתחושה המוכרת של **ההרפיה**. היא התבוננה בפניה המרוכזות של האחות, שרשמה בדף שלפניה, הפעם מבלי לומר דבר.

"אני לא חושבת שיש לך חום," אמרה כשהיא מניחה את כף ידה על המצח של מרתה, "לא, אין חום." היא הכניסה את הדף לקלסר חום שנשאר מונח על השולחן, הביטה אל מרתה כשוקלת את הצעד הבא, ואז אמרה פתאום בהחלטיות:

"זהו, סיימנו. בואי, נלך לחדר שלך, בואי, אני אראה לך איפה הוא."

האחות הרימה את המזוודה בקלות שהפתיעה את מרתה, פתחה את דלת המשרד וסימנה לה לבוא אחריה. מרתה אחזה במעיל שלה והלכה אחריה לאגף החדרים, דרך מסדרון ארוך שקירותיו היו צבועים בצבע שמן בהיר עד לגובה קומת אדם, ולאורכו דלתות לחדרים.

”הנה. זה כאן,” אמרה האחות והצביעה על אחת הדלתות.

היא דפקה קלות בדלת, פתחה אותה וסימנה למרתה להיכנס. שתי מיטות היו בחדר ולצד כל אחת עמדה כוננית. צמוד לאחד הקירות עמד ארון עץ ישן שוו מתכת סגר את שתי דלתותיו, ולמולו חלון פתוח שעליו נתלה וילון כותנה צהבהב עם שוליים רקומים. על אחת מהמיטות היה מונח צעיף צבעוני, ועל הכוננית שלידה נערמו כמה ספרים. מרתה ניגשה למיטה הפנויה, הניחה לידה את המזוודה שהביאה עמה והתיישבה.

”השותפה שלך לחדר היא דינה ירקוני,” הודיעה האחות. ”היא יצאה היום. אורחים באו לביקור וכולם יצאו. את תפגשי אותה הערב או מחר. בינתיים תתארגני בחדר עם הדברים שלך. יש לך זמן להתחיל להתרגל למקום... מחר תתחילי להשתלב במחלקה,” צחקה. ”בכל מקרה ארוחת ערב בשש וחצי, זוכרת? את תמצאי בקלות את חדר האוכל. את צריכה עוד משהו? יש משהו שאת רוצה לדעת? שלא הבנת?”

מרתה הרימה את מבטה אל האחות ונדמה היה לה שהיא קצרת רוח. ”בסדר, כן, בסדר. אני מבינה, תודה רבה לך.” האחות חייכה בשביעות רצון ויצאה מהחדר ומרתה נשאר לבדה בעולם. היא התיישבה על המיטה, אחר כך קמה ופתחה את המזוודה והחלה לפרוק אותה. היא תלתה את הבגדים שהביאה על קולבים ריקים שהיו בארון והניחה חולצות, לבנים וגרביים על מדף פנוי. אחר כך נכנסה לחדר קטנטן ששימש מקלחת, הניחה על מדף את תיק כלי הרחצה שלה, ושוב חזרה לשבת על המיטה. היה משהו מרגיע בעשיית הסדר הזאת, בתנועות הגוף הפשוטות ששמו כל דבר במקום. אבל איפה היא? איפה מקומה? הביטה סביב על הקירות. מה יקרה לה עכשיו? מה יהיה איתה? היא תבריא? תחלים? תחזור להיות כפי שהייתה פעם, לפני... איך הייתי פעם? שאלה את עצמה. זיכרון רחוק ומעורפל. ”בוֹזָה מוֹי, אני כבר לא זוכרת. האם זה היה באמת? מוֹזָה מְטָקָה, מְאָמָה... אוֹטְקוֹ...”²

קר היה בחדר ומרתה לבשה את המעיל. היא נשכבה על המיטה, בהתה בתקרה ואת-אט שקעה בשינה עמוקה וטרופה. בחלום היא וזוֹרְקָה אחותה מתקרבות אל הבית שלהן בשוֹרְנֵי. הן מגיעות לשם עייפות, אחרי הליכה ארוכה ומפרכת. הן גוררות את רגליהן ברחובות הריקים של העיירה, אבל יודעות שמביטים בהן מתוך הבתים, מאחורי תריסים ווילונות. הבית נראה בדיוק כפי שזכרה אותו, אבל סביב הכול שומם. שומם, שקט ומאיים. הן מתקרבות למדרגות העולות לדלת הכניסה של הבית ומבחינות בחיה ענקית ומשונה הרובצת עליהן, מכסה אותן בגופה האפור שמשתפל לכל עבר. מפלצת בעלת ראש קטן ועיניים זעירות שמתבוננות בשתייהן, גוף ענק שבסופו סנפיר רחב, שמדי פעם מתרומם בכבדות וחובט בעוצמה במשטח האבן. החבטה מהדהדת בתוך השקט סביב, שקט מבשר רעות. אחר כך הן בתוך הבית. גם שם שממה. הבית ריק מאנשים ומחפצים, על הקירות אפשר להבחין בסימנים שהשאירו תמונות ממוסגרות שנתלשו, רהיטים שנעלמו. על הרצפה מפוזרים כלי מטבח שבורים, סמרטוטים שבעבר היו בגדים בארון שלהן. הן משוטטות ברחבי הבית כסהרוריות, עוברות מחדר לחדר, ותחושת הסכנה הולכת וגדלה. בחלל הבית נשמעות לפתע חבטות הסנפיר

² סלובקית – אלוהים שלי [...] אמא יקרה... אמא"לה.... אבא'לה

של המפלצת וקול צרחה שהיא משמיעה ברודפה אחריהן. הן חייבות להציל את עצמן, הן רצות לחדר הילדים וסוגרות אחריהן את הדלת, אך המפלצת דוחפת אותה בגופה הענק והדלת קורסת. הן רצות לעבר חלון סגור, מנסות באימה לפתוח אותו ולהימלט אל הגינה, אך החלון לא נפתח. הן לכודות. הן צורחות ומכות באגרופיהן על החלון: "הצילו, הצילו", אבל אין איש.

שטופת זיעה וקצרת נשימה התעוררה למגע יד עדינה בזרועה ולקול רך שאמר: "תתעוררי, תתעוררי, זה חלום, זה רק חלום." מרתה המשיכה לצעוק: "לא, זה לא חלום! הצילו!"

פנים מנומשות ועיניים כחולות עמוקות הביטו בה בדאגה.

"שלום. אני השותפה שלך לחדר. נראה שחלמת חלום קשה. זה קורה כאן הרבה בהתחלה, שתדעי. גם לי זה קרה, ועדיין אני לפעמים מתעוררת מחלום זוועה, אבל הרבה פחות."

מרתה הקשיבה לקול, הביטה בפנים הבהירות, בעיניים הצלולות והתיישרה כששתי ידיה נשענות על המיטה.

"אני מצטערת", אמרה, "תודה."

"שטויות! אין מה להתנצל. אני דינה", אמרה והושיטה את ידה, "אני מקיבוץ דגניה, על יד הכנרת. ואת?"

"אני מרתה", ענתה, "אני מהגליל העליון, ליד צפת, את יודעת..."

"בטח, מכירה", אמרה דינה בחיוך, "אם כך, אנחנו קצת שכנות. גליל עליון וגליל תחתון. נעים מאוד. מה איתך, אכלת ארוחת ערב?"

"אוי! מה השעה", נבהלה מרתה והביטה בשעון על ידה, "אוי, זהו, איחרתי לארוחת הערב. האחות בטח תכעס, אבל אני לא רעבה."

"שטויות! באמת מה זה משנה, האחות. את רוצה לשתות כוס תה? יש לנו כאן קומקום חשמלי לרווחת הדיירים ולי יש תה וקפה מהקיבוץ. אלך לחמם מים. אה, ויש לי אפילו עוגיות שחברה מהקיבוץ הביאה."

"תודה רבה לך", אמרה מרתה, "זה יפה מצדך."

עווית עברה בשפתיה של דינה. היא הניחה בין שתי המיטות את הכיסא היחיד בחדר והניחה עליו שתי כוסות תה שעלים צפו בתוכן וצלחת עם עוגיות. היא התיישרה על מיטתה והביטה אל מרתה, שעדיין נשענה על שתי ידיה. "קחי, קחי", אמרה והגישה לה את כוס התה. "היזהרי, כי זה חם מאוד, קחי, קחי." מרתה רכנה לפנים ושלחה יד לאחוז בידית הספל, כשהיא עדיין נשענת על היד האחרת. דינה הרימה את הכוס השנייה, לגמה ממנה בזהירות, הביטה במרתה ואמרה:

"ברוכה הבאה למחלקת בריאות הנפש, ברוכה הבאה לחדר."

"דאָיַקוֹיַם," לחשה אליה מרתה.

"מה, מה את אמרת?" חייכה דינה.

"תודה. זה בסלובקית. תודה."